ONUR ÖYMEN

ULUSAL ÇIKARLAR

Küreselleşme Çağında Ulus-Devleti Korumak

Remzi Kitabevi

Avrupa ve ABD'de Aşırı Sağın Yükselişi ekiyle

5. BASIM

ONUR ÖYMEN, 1940 yılında İstanbul'da doğdu. Galatasaray Lisesi'ni ve Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni bitirdi. Aynı fakültede doktora yaptı. 1964 yılında Dışişleri Bakanlığı'na girdi. Konsolosluk ve NATO dairelerinde çalıştıktan sonra Strasbourg'a, Avrupa Konseyi daimi temsilci yardımcılığına atandı. Daha sonra Ankara'da Avrupa Konseyi ve Siyaset Planlama Daireleri'nde görev yaptı. 1974 Barış Harekâtı sırasında Kıbrıs'tan sorumlu şube müdürlüğü görevinde bulundu. Aynı yılın sonunda Lefkoşe Büyükelçiliği müsteşarlığına atandı. 1978 yılında Ankara'ya dönerek Dışişleri Bakanı özel danışmanı oldu. 1980 yılında Prag, 1982 yılında da Madrid Büyükelçiliği müsteşarlığında bulundu. 1984 yılında Ankara'ya dönerek Siyasi İnceleme ve Değerlendirme Dairesi, daha sonra da Siyaset Planlama Dairesi başkanlığı yaptı. 1988'de Kopenhag, 1990 yılında da Bonn büyükelçiliklerine atandı. 1995'te Dışişleri Bakanlığı müsteşarlığı görevine getirildi. 1997 ile Temmuz 2002 arasında Türkiye'nin NATO nezdindeki daimi elçisi olarak görev yaptı. 2002'de CHP'den İstanbul milletvekili seçildi.

Onur Öymen *Teknolojik Gelişme ve Savunma Politikası* başlıklı doktora tezi hazırladı, Oppenheimer'dan *Bilim ve Sağduyu* (Bilgi Yayınevi) adlı bir çevirisi yayınlandı.

Öymen'e verilen ödüller arasında *Nokta* dergisinin, 1995 "Yılın Bürokratı", Türk Sanayici ve İşadamları Vakfı'nın (TÜSİAV) 1995, 1996 ve 1997 yıllarında "Yılın Hariciyecisi" ödülleri ile *Milliyet* gazetesi 1997 "Abdi İpekçi Özel Barış Ödülü" ve *Nokta* dergisinin 2005 "Yılın Siyasetçisi Ödülü" bulunuyor.

Kitapları:

Geleceği Yakalamak (2000); *Silahsız Savaş* (2002); *Türkiye'nin Gücü* (2003); *Ulusal Çıkarlar* (2005); *Çıkış Yolu* (2008); *Demokrasiden Diktatörlüğe* (2011); *Uçurumun Kenarında Dış Politika* (2012); *Bir Propaganda Silahı Olarak Basın* (2014); *Arka Plan* (2016).

ONUR ÖYMEN

Ulusal Çıkarlar

Küreselleşme Çağında
Ulus-Devleti Korumak

Remzi Kitabevi

Atatürk'ün ilkelerine
ve devrimlerine sahip çıkan
Türk gençlerine…

ULUSAL ÇIKARLAR / Onur Öymen

© Remzi Kitabevi, 2005

Her hakkı saklıdır.
Bu yapıtın aynen ya da özet olarak
hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin
yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

Kapak: Ömer Erduran

ISBN 978-975-14-1774-9

BİRİNCİ BASIM: Ekim 2005
BEŞİNCİ BASIM: Mart 2017

Remzi Kitabevi A.Ş., Akmerkez, E3-14, 34337, Etiler-İstanbul
Sertifika no: 10705
Tel (212) 282 2080 Faks (212) 282 2090
www.remzi.com.tr post@remzi.com.tr

Baskı: Seçil Ofset, 100. Yıl Mah. Matbaacılar Sitesi
4. Cad. No: 77 Bağcılar-İstanbul
Sertifika no: 12068 / Tel (212) 629 0615

Cilt: Çifçi Mücellit, 100. Yıl Mah. Matbaacılar Sitesi
5. Cad. No: 24-25 Bağcılar-İstanbul
Tel (212) 629 4783

İçindekiler

Önsözler 11
Giriş 15

Ulus-Devletin Doğuşu 23
Kilisenin Din Üzerindeki Etkisinin Kökenleri 23
Laik Devlet Anlayışının Ortaya Çıkışı 27
Vestfalya Barışı ve Avrupa'da Yeni Düzen 32

Ulus-Devlet ve Milliyetçilik Akımları 33
Ulus-Devlet ve Ulusal Kimlik 37

Ulusal Çıkarlar Uğruna Utanç Verici Bir Uygulama: Sömürgecilik 43
Fransız Sömürgeciliği ve Cezayir Örneği 49
Çinhindi'ndeki Sömürgecilik 53
Amerika'nın Vietnam'daki Yenilgisi 55
Sömürgecilik Gerçekten Sona Erdi mi? 58

Büyük Devletlerin Üstünlük İddiası 60
Amerika'da Tek Kültürlü Toplum Yaratma Çabaları 67
Mültecileri Amerikanlaştırma Politikası ve Milliyetçilik Duygusunun Yeniden Canlanması 69
Amerika'da Tek Toplum Yaratma Sürecinde Din Faktörü 74

Süper Güçler Çıkarlarını Nasıl Gözetiyor? 80
Küreselleşme Sürecinde Amerika ve Avrupa'nın Farkı 95
Amerika'nın Yeni Güvenlik Politikası 99
Amerikalılar Yabancıları Nasıl Görüyor? 106
Avrupa Birliği'nde Ortak Değerleri Savunma 109

Ulusal Çıkarlar ve Azınlık Sorunu 111
Azınlıkların Korunması mı İstismarı mı? 114
Alman Yayılmacılığı ve Azınlıklar Meselesi 117
Birinci Dünya Savaşı'ndan Sonra Azınlıklar 122
İkinci Dünya Savaşı'ndan Sonra
Avrupa'da Azınlıklar 132
Azınlık Hakları ve Uluslararası Örgütler 139
De Gaulle: "Yaşasın Bağımsız Quebec!" 143
Azınlık Hakları ve Türkiye 145

De Gaulle ve Churchill'in "Ulusal Çıkar" Anlayışı 150
De Gaulle, Fransa'nın Ulusal Çıkarları
ve Avrupa Birliği 150
Churchill'in Hedefi: "Britanya İleri" 159

Asya Milliyetçiliği ve Ulusal Çıkarlar 173
Gandi ve Hindistan'daki Milliyetçilik Akımları 174
Sun Yat-Sen ve Çin Milliyetçiliği 177
Japon Milliyetçiliği 179
Ortadoğu ve Balkanlar'da Milliyetçilik 179

Atatürk Devrimi ve Türkiye'de Ulus-Devlet 184
Türkiye'de Hilafetin Kaldırılması
ve Laikliğin Kabulü 198

Ulusal Çıkarlara İhanet Edenler 206
Küreselleşme Çağında Ulusal Çıkarlar 209
Amerika Birleşik Devletleri 209
Avrupa Birliği İçinde Ulusal Çıkarların Korunması 218
Avrupa'da Yeni Arayışlar: İngiliz İşçi Partisi
ve Üçüncü Yol 223
Çin'in Ulusal Çıkarlar Anlayışı 241
Rusya'da Ulusal Çıkarları Koruma Anlayışı 244
Yeni Nükleer Güç Hindistan'da Ulusal Çıkarlar 254
Japonya'nın Ulusal Çıkar Anlayışı 260
Brezilya ve Ulusal Çıkarlar 266

Türkiye'de Ulusal Çıkarlara Sahip Çıkma 269

Yeni Korumacılık Anlayışı.....274
Yabancı Firmalara Getirilen Kısıtlamalar 274
Çeşitli Ülkelerden Korumacılık Örnekleri.....275

Petrol ve Ulusal Çıkarlar.....287
19. Yüzyılın Ortalarından Birinci Dünya Savaşı'nın
Sonuna Kadar.....287
1918'den İkinci Dünya Savaşı'nın Sonuna Kadar 302
İkinci Dünya Savaşı'ndan Sonra Petrol Politikaları.....323
Petrol Üreten Ülkelerde Ulusalcı Akımlar.....324
İran'da Milliyetçi Akımlar ve Musaddık Olayı.....326
Süveyş Krizi 331
Petrol Üreten Ülkeler Bir Araya Geliyor:
OPEC'in Doğuşu.....335
Altı Gün Savaşı'nın Petrol Politikaları
Üzerindeki Etkisi.....337
Yom Kippur Savaşı ve Petrol Politikaları 338
İran İslami Devrimi ve Petrol 343
İran-Irak Savaşı ve Petrol Çıkarları.....345
Körfez Savaşı'nın Petrol Politikaları
Üzerindeki Etkileri.....351
Körfez Savaşı'ndan Sonra Ortadoğu ve Petrol 358
Petrol ve Terörizm.....367
21. Yüzyılda Petrol ve Güvenlik Politikaları 369
Türkiye'nin Petrol Politikası.....382

Savunma Sanayisi ve Ulusal Çıkarlar.....389
Soğuk Savaş Sonrası Savunma Politikaları
ve Savunma Sanayisi 397
Türkiye'de Savunma Sanayisi 403
21. Yüzyılda Savunma Sanayisi
ve Ulusal Çıkarlar.....407

İlaç Sanayisi ve Ulusal Çıkarlar 422
İlaç Sanayisinde Patent Hakları
ve Jenerik İlaç Tartışmaları 426
İlaç Sanayisinde Korumacılık:
Kore ve Hindistan Örnekleri 430

Avrupa Birliği'nde İlaç Sanayisi.....432
Türkiye'de İlaç Sanayisi 434

Dünyadan ve Türkiye'den Çifte Standart ve Eşitsizlik Göstergeleri.....437
Ek: Dünyada ve ABD'de Aşırı Sağın Yükselişi 469

Sonuç 492
Kaynakça 497
Dizin 501

Tablolar

Doğu Avrupa Ülkelerindeki Alman Azınlığı 124
Başlıca Petrol Üreticilerinin 2002 Yılı Sonu İtibariyle
Rezervleri 365
Dünyada Günlük Petrol Üretimi ve İhracatı (2004) 372
Hampetrol Üretim, Talep ve İthalat Projeksiyonları
ile Üretimin İthalatı Karşılama Oranları
2000-2006 (Bin Ton) 387
Savunma Harcamalarının Gayri Safi Milli Hasıla
İçindeki Payı (%) 401
Ortadoğu Ülkelerine Silah Satışları
(1995-2002) (milyon dolar) 416
20 İlaç Firmasının Satış Rakamlarına Göre Büyüklük
Sıralaması 2004 (milyar dolar) 423
Türkiye'de Çeşitli Sektörlerde İhracatın İthalatı
Karşılama Oranı 2004 (Milyon dolar) 435
Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin Daimi
Üyelerinin Bugüne Kadar Kullandıkları Vetolar 439
Bazı Ülkelerin IMF'deki Oy Oranları.....440
Uluslararası Yargı Organlarının Kararlarına
Uyma Göstergeleri 444
Uluslararası Yargıya Başvurular (Dava Sayısı Olarak) 445
Çeşitli Ülkelerde Devlet Yardımlarından
Önce ve Sonra Fakirlik Oranları.....448
Avrupa Ülkelerinde İnternet Kullanımı (İnternet
Kullanıcılarının Toplam Nüfus İçindeki Yüzdesi) 449
Türkiye'de ve Diğer Bazı Ülkelerde Kayıt Dışı Ekonomi
(Gayri Safi Milli Hasılanın Yüzdesi Olarak) 453

Çeşitli Sektör Mensuplarının Ödedikleri Ortalama Yıllık Vergiler (YTL) 455
Çeşitli Ülkelerde Doğrudan ve Dolaylı Vergilerin Oranı 457
Türkiye'nin İç ve Dış Borçlarının Evrimi 459
Yanlış veya Verimsiz Yatırım Örnekleri 460
Bazı Havaalanlarının 2001 Yılı Bütçesine Yansıyan Zararları (Bin YTL) 461
Çeşitli Ülkelerde Gelir Dağılımı 463

Önsöz

Son yıllarda dünyada esen küreselleşme rüzgârları bazı temel kavramların tartışılmasına yol açtı. Küreselleşmeyi âdeta yeni bir din gibi gören bazı yazarlar ve düşünürler, artık eski tarih anlayışının sona erdiğini, ulus-devlet kavramının anlamını yitirdiğini, ülkelerin kendi çıkarlarını savunmaktan vazgeçip, bütün insanlığın ortak çıkarlarını düşünmesi gerektiğini savunmaya başladılar. Türkiye'de de bu görüşleri benimseyen düşünürlerin, yazarların sayısı az değil.

Acaba küreselleşme eğilimlerine öncülük eden büyük devletler de böyle mi düşünüyorlar? Onlar da ulusal çıkarlarını bir tarafa bırakıp diğer ülkelerle olan ortak çıkarlarını mı ön plana çıkartıyorlar? Dünyanın gerçekleri bunun böyle olmadığını gösteriyor. Büyük devletler, kendilerini değişen dünya koşullarına uydurmakla birlikte, işin özünde ulusal çıkarlarını savunmaktan vazgeçmiyor, tam tersine kendi ülkelerinin çıkarlarını en yüksek değer sayıyorlar.

Atatürk'ün öncülüğünde emperyalizme karşı büyük bir zafer kazanıp tam bağımsızlığına kavuşan, ulusal çıkarlarını en zor koşullar altında bile inançla koruyan Türkiye'nin, bugünkü dünya koşullarında cumhuriyetimizin bu temel değerlerinden vazgeçmesi düşünülebilir mi?

Bu kitapta bütün bu konular, dünyadan ve Türkiye'den örnekler verilerek anlatılmaya çalışılıyor.

Kitabın yazılmasına çok değerli katkılarda bulunan yardımcılarım Mustafa Serdar Palabıyık ve Gaye Şendil ile Kader Çoksoy'a şükranlarımı sunuyorum.

Her zamanki gibi büyük bir sabır ve özveriyle çalışmalarıma destek olan, titiz dikkatiyle bana değerli katkılar sağlayan eşim

Nedret Öymen'e ve çocuklarım Burak ve Başak'a da içtenlikle teşekkür ediyorum.

Burada yer alan bilgiler, gençlerimizin ve aydınlarımızın ulusal çıkarları koruma konusundaki azmini ve kararlılığını güçlendirmeye yardımcı olursa ne mutlu.

Onur Öymen
Ankara, Ağustos 2005

5. BASIMA ÖNSÖZ

Bu kitabın önceki baskılarında tarih boyunca devletleri yönetenlerin kendi uluslarını üstün gören sözlerinden ve politikalarından örnekler verilmişti. Son yıllarda bu duyguların daha da güçlenerek devam ettiği, kendi milletlerini yücelten, başka milletleri, etnik grupları ve hatta dinleri aşağılamaya çalışan politikacıların bazı ülkelerde güç kazanmaya başladıkları, hatta bazı liderlerin aynı yaklaşımları benimseyerek dünyaya hakim olma niyetlerini ortaya koydukları görüldü.

Amerika'nın başkalarından üstün, müstesna bir ülke olduğu yolundaki söylemler yeniden gündemin ön sıralarına çıktı. Gene Amerika'da kendi iradesini kabul ettirmek için başka ülkelere baskı yapma, yaptırım uygulama girişimlerinin yanı sıra o ülkelerin yönetimini değiştirerek kendi tercihlerine uygun hükümetlerin kurulması için çaba gösterildiği görüldü. Hatta muhalefet partilerinin yönetimlerine yön verme gayretlerine girişildiği biliniyor. Ayrıca sınırların değiştirilmesi gerektiği görüşünü savunanlar da ortaya çıktı.

Sovyetler Birliği'nin ve Varşova Paktı'nın yıkılmasından sonra meydana gelen yeni koşulları tek kutuplu, yani sadece Amerika'nın süper güç olduğu bir dünya düzeni olarak nitelendirenler oldu. Ünlü düşünür Francis Fukuyama daha da ileri giderek bu dönemi "tarihin sonu" olarak nitelendirdi. Ona göre tarihin sonu insanlığın ideolojik evriminin sonu ve Batı'nın liberal demokrasisinin

herkesçe benimsenmesi anlamına geliyordu.(*) Ancak Fukuyama, daha sonraki gelişmeleri gördükten ve liberal demokrasinin neredeyse bütün Batı ülkelerinde krize girdiğini, aşırı sağın yükseldiğini ve Donald Trump'ın kazandığı Amerikan seçimlerini gördükten sonra bu görüşlerini gözden geçirmek zorunda kaldı.(**)

Gerçekten Avrupa'da aşırı sağ partiler güç kazanarak yerleşmiş siyasi dengeleri tehdit etmeye başladı. Ortadoğu'da radikal İslami akımlar ön plana çıktı.

Bütün bu gelişmeler Türkiye için ne anlam ifade ediyor? Türkiye'nin bu yeni dünya düzenindeki yeri ne olabilir? Ülkemizin iç ve dış dinamikleri hangi riskleri ve fırsatları yaratıyor? Yeni koşullarla baş edebilmek için hangi temel ilkeleri ve değerleri benimsemeliyiz? Kitaba eklediğimiz bu yeni bölümde işte bu gibi konular ele alınmaya çalışılıyor.

Şubat 2017

(*) Fukuyama, Francis, *The End of History?, The National Interest,* Summer 1989.

(**) *Washington Post,* 9 Şubat 2017.

Giriş

"Todos Por el Cambio" (Her şey değişim için). İspanya'da bütün duvarlar, bu sözcükleri içeren afişlerle kaplıydı. Bir değişim rüzgârı esiyor, sanki bütün ülke kabuk değiştiriyordu. Franco diktatörlüğü devrilmişti. İşbaşına gelen Suarez hükümeti bir geçiş dönemini simgeliyordu. Kral Juan Carlos, ünlü diplomat ve politikacı Areilza'nın önerisini benimsemiş ve İspanya'nın gerçek bir Avrupa demokrasisi olmasını sağlayacak anayasal reformlara öncülük etmeyi kararlaştırmıştı. Artık karar verme sırası İspanyol halkına gelmişti. Devlet yönetimi hangi siyasi partiye, hangi siyasi görüşe teslim edilecekti? Franco devrinde de sorumluluk üstlenmiş olan ve geçmişin geleneksel değerlerini temsil eden merkez sağdaki Manuel de Fraga'nın yönetimindeki Halkçı İttifak'a mı, yoksa genç sosyalist lider Felipe Gonzales'in liderliğindeki İspanyol Sosyalist İşçi Partisi'ne mi? 1982 yılının Eylül ayında yapılan seçimlerde İspanyol halkı bu soruya cevap verecekti.

Halk, Gonzales'i büyük farkla iktidara getirdi; çünkü Gonzales değişimi temsil ediyordu. Partinin bütün seçim afişlerinde işte bu slogan yer alıyordu: "Her şey değişim için". Bu değişim rüzgârı İspanya'da sosyalistleri iktidara taşıdı ve sosyalistler de kısa zamanda cesaretli reformlar yaparak İspanya'nın çehresini değiştirdiler. Teknolojisi eski olduğu ve AB'nin standartlarına uyum sağlayamayacağı için iki büyük tersane kapatıldı. 60.000 işçi sokaklara döküldü. Gonzales'i iktidara taşıyan İspanyol işçileri şimdi sosyalist iktidarı protesto ediyorlardı. Çünkü tersanelerin kapatılması binlerce kişinin işsiz kalması demekti. Ama Gonzales geri adım atmadı. Çağdaşlaşmanın gereği yapılacaktı. İspanya o eski teknolojilerle Avrupa'ya giremezdi. İşte değişim buydu. Başlangıçta bazı sıkıntılar çekilse de, İspanyol halkı bu gerçeği anladı. Felipe Gonzales,

başarılı çalışmaları dolayısıyla halk tarafından desteklendi ve üst üste üç seçim kazanarak 12 yıl başbakanlık yaptı.

Uzun yıllar iç savaşın ıstırabını çeken, bir milyon evladını iç savaşta kaybeden, sanayisi gelişmemiş, nispeten geri bir tarım ülkesi olan İspanya, böyle büyük bir değişim projesinin sonucunda, çağdaş bir Avrupa ülkesi görünümü kazandı ve Felipe Gonzales'in başarılı diplomasisi sayesinde kısa zamanda AB üyesi oldu. Önceleri İspanya'nın NATO'ya üye olmasına karşı çıkan Gonzales, daha sonra politikasını değiştirdi ve ülkesinin NATO üyeliğinin de mimarı oldu. İşte değişim buydu.

İspanya, dünyanın değişen koşullarına uyabilme açısından örnek gösterilebilecek ülkelerden biri sayılabilir. Aynı zamanda ulusal çıkarların korunması açısından da örnek alınması gereken bir ülkedir. Gerçekten İspanya, hem AB üyeliği müzakereleri sırasında, hem de Birliğe üye olduktan sonra, kendi çıkarlarını korumak için büyük mücadeleler verdi. Özellikle, Fransa'nın uzun yıllardan beri kendi ülkesine kaçan İspanyol uyruklu Bask teröristlerini "özgürlük savaşçısı" sayan tutumunu değiştirmeyi başararak, Bask terörizmiyle mücadelede ilerleme sağladı; AB içinde tarım ve balıkçılık gibi konuların müzakeresinde, daha sonra da yeni Avrupa Anayasası ile ilgili görüşmeler sırasında mücadele ederek, AB'nin kararlarının İspanya'nın ulusal çıkarlarına mümkün olduğu kadar uygun olmasını başardı. Birçok önemli uluslararası kuruluşun başına İspanyol diplomatlarını ve siyaset adamlarını geçirmeyi başardı ve Avrupa'nın önde gelen ülkelerinden biri haline geldi.

İspanya, çağın gereklerine uymakla ulusal çıkarları korumanın aynı zamanda mümkün olabileceğinin en iyi örneklerinden birini oluşturuyor. Aslında, başka ülkeler de benzeri çaba içindeler. Bir yandan küreselleşme rüzgârlarına ayak uydurmaya, bir yandan da ulusal çıkarlarını korumak için bu rüzgârların olumsuz etkilerinden korunmaya çalışıyorlar. Gelişmiş demokratik ülkelerden hiçbiri, küreselleşmeyi, çağdaşlaşmayı, ulus-devlet olmanın temel özelliklerinden vazgeçme ve ulusal çıkarları feda etme şeklinde anlamıyor.

Tabii ki, ulus-devlet özelliklerinin ve ulusal çıkarların korun-

ması, değişen dünya koşullarında, geçen yüzyıllardakinden daha farklı bir anlam taşıyor. Özellikle, insan hakları gibi alanlarda artık hiçbir uygar ülke mutlak egemenlik hakkından söz etmiyor ve insan haklarını bir iç mesele gibi savunmaya kalkışmıyor. AB üyesi olmak da egemenliğin paylaşılmasının ilginç örneklerinden birini oluşturuyor. Evvelce, ilgili ülkelerin hükümetleri tarafından alınan birçok karar, şimdi AB'nin merkezinde alınıyor ve bütün ülkelerce uygulanıyor; ama unutulmaması gereken nokta, bu kararların alındığı Bakanlar Konseyi'nde bütün üye ülkelerin söz ve oy sahibi olduklarıdır. Önemli konular için oybirliği koşulu aranıyor. Bazen bir tek ülke bile önemli bir kararı veto edebiliyor. Daha az önemli konularda oyçokluğu aranıyor. Her ülkenin nüfusuna göre ağırlıklı oyu var. Aynı şekilde Avrupa Parlamentosu'nda da ülkeler, nüfuslarının büyüklüğüne göre temsil ediliyor ve alınan kararlarda o ölçüde etkili oluyorlar. Bununla birlikte, Avrupa Parlamentosu'nda görev yapan Avrupa milletvekilleri, çoğu zaman mensup oldukları siyasi grupla birlikte oy kullanıyorlar ama kendi ülkelerinin ulusal çıkarlarını da hiçbir zaman göz ardı etmiyorlar.

AB Komisyonu ise, örgütün hükümeti konumunda. Orada da her ülkenin atadığı birer komiser görev yapıyor. Karar alma aşamalarında ilke olarak bağımsız hareket etme durumundalar ama özelikle kendi ülkelerinin çok önemli çıkarları söz konusu olduğunda bu çıkarlara kayıtsız kalmadıkları görülüyor. AB'nin Bakanlar düzeyindeki toplantılarında ve zirvelerinde, ülkeler, ulusal çıkarlarını sonuna kadar savunuyor ve sonuca uzlaşmalarla varılıyor. Eğer bir ülke başkalarının lehine bir konuda taviz vermişse, başka ülkeler de o taviz veren ülkeyi diğer konularda tatmin ediyorlar. Böylece, ulusal çıkarların yanı sıra ortak çıkarların savunulması da mümkün oluyor. Son tahlilde, ortak çıkarlara karşılıklı mutabakatlarla ulaşıldığı için, orada da ulusal çıkarların korunduğu söylenebilir.

Bunun istisnaları da var. Bazen bir ülke kendi çıkarlarının yeterince korunmadığına inandığı takdirde, Birliğe karşı zorlayıcı yöntemlere başvurabiliyor. Örneğin, İngiltere'de çıkan "deli dana" hastalığının Avrupa'ya yayılmasını önlemek için diğer AB ülkeleri İngiltere'den canlı hayvan ve et ithalini yasakladıklarında, o za-

- *Değişen dünya koşulları içinde ulus-devletlerin varlığı, önemi, gücü, etkinliği ne anlam ifade ediyor?*
- *Egemenliğin sınırı nedir?*
- *Ulusal çıkarları korumaya çalışmak, bazılarının iddia ettiği gibi artık çağdışı bir davranış mı sayılmalıdır?*
- *Devletler kendilerini küreselleşmenin rüzgârına tamamen terk ederek güvenliklerinin ve ekonomik çıkarlarının korunması için çaba sarf etmekten vazgeçmeli midirler?*

Onur Öymen, *Ulusal Çıkarlar*'da, küreselleşme çerçevesinde Türkiye'nin durumunu ve yaşadığı sorunları somut verilerle açıklarken bu soruların cevaplarını araştırıyor.

Öymen'in Diğer Eserleri Hakkında:

TÜRKİYE'NİN GÜCÜ– *"Cumhuriyetin elde ettiği başarıların en etkileyici ve iyimser anlatımı Onur Öymen'in kaleminden yazıldı. Onun mesajı şu: İşte geldik, buradayız, eskisinden çok daha fazla hesaba katılmalıyız..."* **Andrew Mango**

GELECEĞİ YAKALAMAK– *"Öymen bu ikinci kitabında, içinde yaşadığımız dünyayı son derece sağlam bir görüş çerçevesinde irdeliyor... Çok değerli bilgileri çok doğru bir yaklaşımla bütünleştirmeyi başarmış. Öymen'in* Geleceği Yakalamak *adlı çalışmasını mutlaka okuyun..."* **Emre Kongar**

SİLAHSIZ SAVAŞ– *"Öymen'in kitabını okuyunca bu konularda ağırlığımızı niçin koyamadığımızı, uluslararası ilişkilerde nasıl böyle yalnız kaldığımızı, ne gibi yanlışlar yaptığımızı göreceksiniz. Bu kitabı bütün siyasetçiler, hocalar, öğrenciler ve Atatürk döneminin özlemini çeken herkes okumalı..."* **Emin Çölaşan**

www.remzi.com.tr

ISBN 978-975-14-1774-9

9 789751 417749

₺35,00